

ASSOCIACIONS FEDERADES
DE FAMÍLIES D'ALUMNES
DE CATALUNYA

aFFac

informe final_

Informe final_

VEU i BOT! (SPITEC):
Un projecte participatiu dirigit a infants i adolescents

VEU I BOT! (SPITEC): Un projecte participatiu dirigit a infants i adolescents **Informe final**

1a Edició, març 2024

Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya, aFFaC

Cartagena 245, àtic
08025, Barcelona
affac@affac.cat
affac.cat

Autoria:

INDIC

Iniciatives i Dinàmiques Comunitàries

www.indic.cat

Coordinació del projecte:

Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (aFFaC)

VEU I BOT! (SPITEC): Un projecte participatiu dirigit a infants i adolescents. Informe final. By INDIC. Coordinated by aFFaC. Is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

*Aquest informe és resultat del projecte **VEU i BOT! (SPITEC)**, coordinat per l'**aFFaC** amb el suport de la **Comissió Europea** (convocatòria CERV-2021-CHILD) i en associació amb el **Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)** i el **Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya (CNIAC)**”*

ASSOCIACIONS FEDERADES
DE FAMÍLIES D'ALUMNES
DE CATALUNYA

aFFaC

Amb el suport de:

**Funded by
the European Union**

Associats amb:

«El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'aFFaC,
i no reflecteix necessàriament l'opinió dels finançadors»

Volem donar les gràcies a totes les persones que han participat en la implementació del pilot d'aquest projecte; a alumnat, professorat i equip directiu dels 8 centres educatius participants d'arreu de Catalunya: Escola Minyons d'Urgell de Fondarella, Institut Escola El Cabrerès de L'Esquirol, Escola Edumar de Castelldefels, Escola Tarlatana de Sabadell, Institut Lluís de Peguera de Manresa, Institut Sòl de Riu d'Alcanar, Institut Nicolau Copèrnic de Terrassa i Institut Jaume Botey de l'Hospitalet de Llobregat.

Índex

1. Presentació	11
2. El projecte VEU i BOT! (SPITEC)	12
3. Dret a participar i condicions per afavorir la participació als centres educatius	14
4. Aprenentatges de les experiències participatives als centres educatius	19
5. Com repliquem aquestes pràctiques als nostres centres educatius?	26
6. Decàleg per a professionals de l'educació o educadors/es	41
7. Autoavaluació per saber si el meu centre educatiu és participatiu	43

1. Presentació

El document que teniu a les mans recull els aprenentatges assolits durant el desenvolupament del projecte VEU i BOT! (SPITEC per les seves sigles en anglès) en els 8 centres educatius de Catalunya on s'ha desenvolupat aquesta proposta entre els anys 2022 i 2024.

En el marc d'aquest projecte, s'han implementat diversos mecanismes d'aula i de centre per potenciar la participació dels infants i adolescents. Fruit d'aquesta experiència i de l'anàlisi de dificultats i oportunitats que s'han identificat per posar-la en marxa, es conclouen un conjunt d'estratègies i elements de reflexió que poden ser d'utilitat per altres centres educatius que vulguin promoure la participació del seu alumnat.

Amb aquest objectiu, el document recull de manera sintètica i clara les pautes i estratègies per la posada en marxa dels mecanismes, algunes experiències d'èxit que s'han dut a terme als centres participants en el pilot, un decàleg per docents i un test per autoavaluar on es troba cada centre en matèria de participació.

L'informe no pretén ser exhaustiu ni fer una definició teòrica sobre què és i què no és la participació infantil i adolescent. El que pretén és compartir els aprenentatges i elements de reflexió sorgits a partir d'unes experiències concretes i aterrades a la realitat dels centres educatius amb les persones i entitats que en vulguin fer ús.

Esperem que ho trobeu interessant i us sigui d'utilitat.

2. El projecte VEU i BOT! (SPITEC)

El projecte VEU i BOT! (SPITEC)¹ impulsat i coordinat per l'aFFaC, amb la col·laboració d'Eduxarxa, del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC), el Consell Nacional dels Infants i Adolescents de Catalunya (CNIAC) i el Departament d'Educació, és un projecte amb l'objectiu d'incorporar processos de participació infantil i adolescent a les aules dels centres educatius de Catalunya mitjançant metodologies educatives actives.

L'objectiu era contribuir a consolidar la confiança de l'alumnat i enfortir valors fonamentals d'una societat democràtica com ara la responsabilitat, l'esperit crític i el respecte pels i les altres.

El projecte s'ha dut a terme a vuit centres educatius d'educació infantil (2n cicle), primària i secundària durant els cursos 2022-2023 i 2023-2024 de diversos territoris de Catalunya. Els 8 centres educatius públics que han format part del projecte són heterogenis i tenen diferents contextos (entorn urbà, suburbà o rural, alta complexitat, escoles, instituts, instituts-escoles, etc.) i han estat seleccionats en funció d'aquesta diversitat per ser sensibles als matisos que pot oferir cada situació. Els centres participants han estat:

Educació infantil i primària

- Escola Minyons d'Urgell de Fondarella (Pla d'Urgell - Lleida)
- Institut Escola El Cabrerès de L'Esquirol (Osona - Barcelona)
- Escola Edumar de Castelldefels (Baix Llobregat - Barcelona)
- Escola Tarlatana de Sabadell (Vallès Occidental - Barcelona)

---

¹ El nom original del projecte és Student participation as an integrated tool in emergency contexts (SPITEC). Finançat per la Comissió Europea (UE) en el programa CERV-2021-CHILD.

Educació secundària

- Institut Lluís de Peguera de Manresa (Bages - Barcelona)
- Institut Sòl de Riu d'Alcanar (Montsià- Tarragona)
- Institut Nicolau Copèrnic de Terrassa (Vallès Occidental - Barcelona)
- Institut Jaume Botey de l'Hospitalet de Llobregat (Barcelonès - Barcelona)

Durant el primer curs 2022-23 es va fer una diagnosi participativa amb l'alumnat de cada centre i durant el primer i segon trimestres del curs 2023-24 s'ha dut a terme la fase de cocreació i implementació dels mecanismes de participació infantil i adolescent escollits per cada centre.

3. Dret a participar i condicions per afavorir la participació als centres educatius

La paraula participació pot tenir diferents significats i maneres d'expressar-se en els centres educatius. Sense la voluntat d'establir una definició acadèmica, és important tenir present que, en el marc d'aquest projecte, quan parlem de promoure la participació dels infants i adolescents no ens estem referint a allò que fan els i les alumnes en el dia a dia de l'aula o l'escola: activitats d'aprenentatge, intervenir o fer preguntes a la mestra, col·laborar amb els companys/es, tenir una actitud activa, etc.

Parlem de participació per referir-nos a si els infants i adolescents tenen oportunitat d'expressar la seva veu en els temes vinculats al funcionament de l'aula o el centre que els afecten.

La participació no pretén en cap cas substituir la responsabilitat de qui ha de prendre decisions en un àmbit concret: aspira, això sí, a que aquestes decisions es prenguin un cop s'hagin escoltat els i les destinatàries d'aquella decisió.

Impulsar la participació dels infants i adolescents en l'entorn educatiu pot aportar **grans beneficis per l'alumnat i pel centre**, com ara:

- Un augment de la implicació i motivació de l'alumnat
- Corresponsabilitat en les decisions que es prenen
- Un millor coneixement de les seves necessitats i interessos
- Una millor cohesió social i sentiment de pertinença al centre
- L'adquisició de noves habilitats i competències
- Una millora de l'organització i funcionament de l'aula o el centre

Ara bé, quan assenyallem la necessitat d'impulsar la participació dels infants i adolescents en l'entorn educatiu no ho fem només per aquests motius, tot i que per si sols ja tenen molt interès. Ho fem, en primer lloc, perquè els infants i adolescents hi tenen dret. I així es recull a la **Convenció dels drets dels infants**, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, que assenyalava:

✓ **L'opinió de l'infant** (article 12)

L'infant té dret a expressar la seva opinió i que aquesta sigui tinguda en compte en tots els assumptes que l'afectin.

✓ **Llibertat d'expressió** (article 13)

Tot infant té dret a cercar, rebre i difondre informacions i idees de tota classe, sempre que això no perjudiqui els drets dels altres.

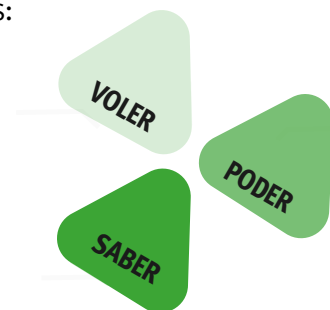
✓ **Llibertat d'associació** (article 15)

Tot infant té dret a la llibertat d'associació i de celebrar reunions, sempre que això no vagi contra els drets dels altres.

Per tant, en facilitar la participació de l'alumnat en els temes d'escola que els afecten estem possibilitant l'exercici efectiu del seu dret a ser escoltats/des.

Ara bé, perquè els infants i adolescents participin cal que es donin tres condicions:

- Que **VULGUIN** participar
- Que **SÀPIGUEN** participar
- Que **PUGUIN** participar

Voler Participar

Que els infants i adolescents vulguin participar en allò que els proposem des de l'escola depèn principalment de tres elements:

- **Que connecti amb les seves necessitats i interessos.** Estaran més motivats a participar, en major o menor mesura, si els temes de debat que proposem connecten amb els seus interessos i necessitats. Ningú participa motivat/da en quelcom que no li interessa. Per tant, caldrà obrir temes a la participació de l'alumnat que els motivin i la millor manera de fer-ho és la pregunta directa. Sovint tenim tendència a interpretar què vol o necessita l'alumnat en comptes de preguntar-los/les.
- **Que tinguin la certesa que participar és útil.** La motivació augmenta si els infants perceben que la seva veu és escoltada i que la seva participació té un impacte o resultat tangible. Ningú participa motivat/da si la seva participació no serveix per a res. Participar implica un esforç i una exposició davant els i les altres que només compensa quan es valora i es tradueix en un canvi, per petit que sigui. Si les meves idees no són escoltades de manera sistemàtica, si cap proposta es duu a terme i no veig la utilitat de la meva participació, la meva motivació decau. Per això, és important donar valor a les diferents aportacions, recollir totes les idees i donar una resposta argumentada i adequada a les aportacions dels infants i adolescents.
- **Que el clima del grup sigui segur i de confiança.** La motivació augmenta si les relacions entre els infants i adolescents són positives i constructives i, per contra, decau si hi ha mala maror o conflictes entre persones. A ningú li agrada participar si això implica sentir-se jutjat/da o diana de les crítiques o rialles dels i les altres. Per tant, és fonamental generar espais segurs per a la participació i on l'alumnat senti que pot expressar-se i que serà respectat. Per aquest motiu, és fonamental crear un context de confiança a l'aula i unes regles de la participació respectades per tothom.

Saber participar

A participar s'aprèn participant. Els infants i adolescents no tenen per què saber com s'organitza una assemblea d'aula o com expressar les idees en la forma en què els adults volem que ho facin. Aprendre a participar es fa d'una manera progressiva que implica el desenvolupament de determinades capacitats i habilitats per part de l'alumnat.

L'escola, com espai d'aprenentatge, és el lloc òptim per aprendre i posar en pràctica aquestes capacitats.

Aprendre a participar té a veure amb:

- **Aprendre a treballar amb la resta:** saber escoltar, aprendre a expressar-se, treballar en equip, etc.
- **Aprendre a organitzar-se:** repartir tasques, assumir compromisos, etc.
- **Aprendre a donar l'opinió i argumentar-la:** analitzar, debatre, exposar i raonar amb arguments.

Poder participar

Finalment, cal que els infants i adolescents puguin participar. De vegades no participen no perquè no sàpiguen o no vulguin fer-ho, sinó perquè no poden. Des de l'escola cal generar oportunitats perquè l'alumnat pugui participar efectivament d'allò que els i les interessa i afecta. Cal generar espais i estratègies perquè tothom pugui participar realment.

Això vol dir:

- **Generar espais i oportunitats:** Cal pensar quins temes o àmbits volem obrir a la participació de l'alumnat i habilitar els canals per fer-ho possible. La participació no té per què ser sempre vinculant. Obrir un tema al debat i a la participació dels infants i adolescents no implica que haguem d'acceptar les seves propostes necessàriament. Denota la voluntat i predisposició sincera per part de qui ha de prendre decisions (mestre, claustre o equip directiu) de fer-ho havent escoltat les seves opinions i idees i amb el compromís, això sí, de donar-los/les una resposta argumentada de què es farà i què no i per quin motiu.

- **Organitzar la participació.** La participació no s'improvisa, s'organitza. Cal pensar i dissenyar formats i canals perquè la gent pugui participar en igualtat de condicions. Els formats assemblearis amb moltes persones no faciliten la participació en igualtat de condicions. No tots els infants tenen les mateixes capacitats i habilitats. Hi ha persones més tímides, més atrevides, infants que exerceixen lideratges i condicionen la resta, etc. Necessitem generar contextos que facilitin la participació de tothom, per la qual cosa caldrà cercar estratègies diverses com ara el treball en grups reduïts, bústies de propostes anònimes, etc.

En l'apartat 4 d'aquest document podeu veure un exemple pràctic concret de mecanisme de participació com és **l'assemblea d'aula** -no confondre amb tutoria, cercle restauratiu o altres espais d'aula- on es detallen les pautes d'organització tenint en compte els elements que hem apuntat amb el Voler, Saber i Poder participar.

4. Aprenentatges de les experiències participatives als centres educatius

El projecte pilot dut a terme als vuit centres participants ha permès experimentar i aprendre diferents estratègies per promoure la participació infantil i adolescent a l'entorn escolar. Per poder observar canvis significatius en les dinàmiques participatives que hi tenen lloc, però, cal més temps i una aposta decidida dels centres per continuar el treball iniciat aquests dos darrers anys.

Això no obstant, en aquest apartat es recullen algunes **estratègies d'èxit que ja s'han començat a posar en marxa en alguns dels centres participants i que poden ser útils o inspiradores per a centres** que vulguin replicar aquests mecanismes.

Les experiències han aportat valor en diferents aspectes, com són:

1. **La introducció d'àmbits de participació rellevants i d'interès per l'alumnat**
2. **La consolidació d'estructures de participació estables**
3. **La introducció d'estratègies de dinamització**
4. **Una millor traçabilitat de les propostes**
5. **La introducció de referents de participació**

1. La introducció d'àmbits de participació rellevants i d'interès per l'alumnat

En el dia a dia del centre educatiu es prenen moltes decisions que afecten l'alumnat. L'equip docent, els tutors i tutores, l'equip directiu, el consell escolar o l'AFA, per posar alguns exemples, prenen cada dia decisions en el seu àmbit de competències que tenen un impacte directe en l'alumnat.

La participació no pretén en cap cas substituir la responsabilitat de qui té competències per decidir, però sí

que ens interpel·la a preguntar-nos si alguna d'aquestes decisions o àmbits esdevé una oportunitat per ser oberta a la participació de l'alumnat.

Ja hem dit que els infants i adolescents tenen dret a ser escoltats, tal i com reconeix la Declaració dels drets dels infants. Per tant, es tracta de valorar en quins àmbits de l'aula o del centre els i les alumnes poden exercir aquest dret i quines oportunitats generem des de la direcció o equip docent perquè ho puguin fer.

Tot i que potencialment haurien de poder ser escoltats/des i participar en qualsevol de les decisions que els i les afecten, des d'una visió realista del dia a dia, pels centres educatius hi ha àmbits que resulten molt difícils d'obrir a la participació. En tot cas, es tracta de trobar un equilibri entre el que és possible debatre i el que té interès o és rellevant pels i les alumnes.

En la prova pilot duta a terme s'ha reflexionat amb els equips directius dels centres sobre aquesta qüestió, tot intentant identificar quins àmbits rellevants pels infants i adolescents es podrien obrir a la seva participació.

- Així, per exemple, **l'Escola Minyons d'Urgell** va decidir obrir el com havia de ser el temps de lectura al centre a la participació dels infants d'educació infantil, cicle inicial, cicle mitjà i cicle superior. Es va obrir un debat amb aquests infants sobre quin tipus de llibres volien llegir, en quins espais de l'escola, de quina manera o en quin horari preferien fer-ho. A partir de totes les propostes i idees de l'alumnat, la direcció de l'escola ha configurat una proposta de com s'organitza el temps de lectura al centre.
- **L'Escola Tarlatana** va voler aprofitar el projecte pilot per abordar un tema que preocupa la direcció i el claustre: la convivència a les aules i el pati. Es va fer un debat amb els i les alumnes de cicle inicial, mitjà i superior sobre com millorar la convivència i resoldre els conflictes que sorgeixen en el dia a dia. Fruit d'aquest treball els infants van generar un conjunt de propostes i compromisos individuals i col·lectius per millorar la convivència.

- Un darrer exemple, en aquest cas, a un dels centres de secundària, és **l'Institut Sòl de Riu**. En aquest cas es va apostar per triar un àmbit que pogués motivar als i les alumnes de 1r a 4t d'ESO: l'organització de la Festa de Nadal. Aquesta diada sempre s'havia organitzat de la mateixa manera i enguany, en el marc del projecte, es va obrir a la participació de l'alumnat per tal que fessin propostes del seu interès i augmentés la implicació dels i les alumnes en l'acte. Es van recollir idees i propostes a les aules que posteriorment es van treballar i coordinar en el marc de l'assemblea de delegats i delegades i que va comportar canvis en la festa final que es va organitzar.

2. La consolidació d'estructures de participació estables

La participació de l'alumnat al centre educatiu no hauria de ser una activitat puntual fruit d'una conjuntura concreta, sinó que hauria de ser una possibilitat continuada i perdurable al llarg del temps. Ja hem dit que participar és un procés d'aprenentatge, tant per l'alumnat com per l'equip docent, i es dona de manera progressiva. És important anar creant, consolidant i millorant espais i canals de participació amb caràcter permanent estable al centre.

En la prova pilot realitzada, en alguns casos s'ha aprofitat per revisar o consolidar mecanismes de participació que els centres ja tenien, i en altres casos s'ha aprofitat per posar-ne en marxa de nous.

- Per exemple, les escoles **Edumar i Tarlatana** ja disposaven del consell d'infants format per delegats i delegades dels diferents cursos que es reuneixen periòdicament per tractar temes d'escola. Els temes es treballen primer a les aules i posteriorment els delegats i delegades que participen al consell fan de portaveus de la seva aula. En el marc de la prova pilot, s'ha revisat el funcionament d'aquests consells tot suggerint estratègies i dinàmiques de treball més participatives, com ara alternar els moments de plenari amb el treball en grups, utilitzar dinàmiques de grup per a determinats debats, utilitzar rols de moderació i secretaria per potenciar l'autonomia dels infants en el propi debat, introduir mesures per garantir el retorn i traçabilitat de les propostes (acta d'acords, llibreta del consell, Google drive compartit, etc.).

- **L'Escola Minyons d'Urgell** disposa del consell d'alumnes, format per tot l'alumnat de l'escola (uns 90 alumnes) que es reuneix tres cops l'any. En el marc del projecte han introduït algunes millores en el seu funcionament: la incorporació d'una bústia per recollir propostes de temes de debat, el treball en grups reduïts, la introducció dels rols de coordinació, moderació i secretaria pel treball autònom, la participació asimètrica en funció de l'edat dels infants (els infants d'educació infantil només participen en una part del consell i després marxen).
- **L'Institut Nicolau Copèrnic** fa una aposta decidida per la participació de l'alumnat i ho vincula amb el projecte d'Aprenentatge Servei de manera que tot l'alumnat i docents han de participar una hora a la setmana en alguna de les comissions que es configuren a l'inici de curs a partir de les propostes de l'alumnat. Els continguts de les comissions són molt diversos (festes, escola bressol, treball amb gent gran, gènere i LGTBI, salut mental, hàbits saludables, etc.). En el marc del projecte s'ha aprofitat per reforçar el caràcter participatiu d'aquestes comissions (posant èmfasi en el COM es treballa per sobre del resultat final del QUÈ fem a la comissió). També s'ha estructurat una assemblea de representants de cada comissió (la veu dels APS) per millorar-ne la coordinació.
- **L'Institut Lluís de Peguera** compta des de fa molt anys amb l'anomenat Parlament Verd, que és una assemblea de delegats i delegades on participen activament alguns/es docents del centre. El projecte pilot ha servit per revisar el funcionament del Parlament i proposar millores per fer-lo més participatiu.
- Finalment, **L'Institut Jaume Botey** havia començat a impulsar una assemblea de delegats i delegades que inicialment es reunia de manera molt informal a les estones de pati. En el marc del projecte s'han assentat les bases de com els i les alumnes volen que sigui aquest espai de participació i s'han establert les bases pel seu funcionament.

3. La introducció d'estratègies de dinamització

La dinamització dels espais de participació requereix estratègies per garantir la igualtat d'oportunitats

per participar i ordenar el debat. Com que l'aprenentatge és progressiu, els infants necessiten aprendre a escoltar, respectar els torns de paraula, expressar les opinions pròpies, etc. Fins que els infants i adolescents no aprenen a regular de manera autònoma aquests espais deliberatius és convenient introduir eines i estratègies que els i les ajudin a adquirir aquestes capacitats. Al llarg del projecte pilot s'han activat algunes d'aquestes estratègies, entre les quals:

- » Establir i fixar rols per a la dinamització dels debats
  - » Gestionar de manera ordenada els torns de paraula
  - » Ordenar, regular i visualitzar qui participa més o menys en les assemblees
  - » Centrar i connectar l'alumnat amb l'espai de participació
-
- A **l'Escola Minyons d'Urgell i a l'Institut Lluís de Peguera** s'han establert i fixat alguns rols per ajudar a la dinamització dels debats: el rol de coordinació, encarregat/da de controlar el temps i assegurar-se que el grup fa el debat sobre allò que toca i que es compleix l'objectiu en el temps fixat; el rol de moderació, encarregat/da de vetllar perquè tots els infants i adolescents del grup participin i es gestionin correctament els torns de paraula; el rol de secretaria, encarregat/da de recollir per escrit les aportacions i acords del grup; i el rol de portaveu, encarregat/da d'explicar en plenari els acords i debats de cada grup. Aquests rols es visualitzen en un targetes o acreditacions i s'exerceixen de manera rotatòria de manera que tots els i les alumnes tenen oportunitat d'assumir cadascuna de les responsabilitats.
  - La gestió ordenada dels torns de paraula és un altre aprenentatge que quan els nois i noies són més grans fan de manera natural (observen, aixequen la mà, etc.) però que quan són més petits plantegen més dificultat. Així, per exemple a **l'Institut Escola El Cabrerès** amb l'alumnat d'educació infantil tenen l'Objecte de la paraula, que cada aula tria, i que autoritza a la persona que el té a la mà a intervenir. Els infants es passen l'objecte i tenen oportunitat de dir la seva opinió quan tenen

l'objecte. A l'**Escola Minyons d'Urgell**, a educació infantil també introdueixen personatges de peluix que es situen al mig de la rotllana i "escolten les idees dels infants". Cada infant disposa d'unes pedretes que corresponen a torns de paraula i cada vegada que intervenen dipositen una pedreta al personatge de manera que es regula i visualitza qui participa més o menys.

- El moment de centrar i connectar amb l'espai de participació també és important, especialment quan els infants estan cansats o dispersos. A l'**Escola Tarlatana**, el consell d'infants comença amb un "ritual" on cada infant agafa un coixí per seure a terra i fer la rotllana, s'encenen unes espelmes i encens per relaxar l'ambient i es passa un "gong" que cada infant fa sonar en silenci per connectar-se amb el moment i l'espai. Una vegada tothom ja està relaxat i connectat amb l'espai, es dona la benvinguda al consell.

4. Una millor traçabilitat de les propostes

Un dels aspectes clau en les accions participatives és la recollida de les idees i garantir-ne la traçabilitat. És a dir, saber en quin punt es troba la idea, si ha estat valorada, i fer-ne un retorn adequat als infants. En els espais de participació es generen moltes aportacions i s'arriba a uns acords que cal registrar i transmetre adequadament a la resta de persones: companys/es de classe, claustre de mestres, equip directiu, etc.

- A l'**Escola Tarlatana**, per ajudar als delegats i delegades a fer la seva tasca, es facilita una llibreta de consell a cada delegat/da d'aula de manera que quan l'infant va al consell porta anotades les aportacions de la seva aula i viceversa, anota els acords del consell per poder traspasar la informació de manera adequada a la seva classe.
- A l'**Institut Lluís de Peguera** disposen d'un Google Drive on comparteixen les actes del Parlament Verd de manera que tot l'alumnat pot consultar els acords que s'hi prenen.

5. La introducció de referents de participació

La participació en l'entorn escolar es dona majoritàriament a l'espai de tutoria, per la qual cosa el paper dels tutors i tutores com a impulsors/es de la participació a l'aula és cabdal. Els i les mestres d'educació primària assumeixen amb força normalitat aquesta tasca, però, en canvi, s'ha observat que als centres de secundària això és més complicat.

- Per facilitar aquesta feina a **l'Institut Nicolau Copèrnic** han designat a una professora que no és membre de l'equip directiu, però que té interès i sensibilitat per la participació, com a referent d'aquest àmbit. S'encarrega de coordinar accions i facilitar informació als tutors i tutores sobre les iniciatives de participació del centre.
- A **l'Institut Lluís de Peguera** alguns/es docents formen part del Parlament Verd, de manera que participen activament com a referents dels i les docents en aquest espai de participació de centre.
- Finalment, a **l'Institut Sòl de Riu** han decidit experimentar la metodologia de dinamització de les assemblees en un claustre amb tot l'equip docent. Així intenten donar resposta a dues necessitats; d'una banda, la d'incentivar la participació dins el claustre, perquè havien detectat que hi ha docents, no només alumnes, a qui els costa participar. De l'altra, la necessitat d'experimentar en primera persona la metodologia proposada, perquè cada persona es pugui fer una idea de les dificultats amb què es pot trobar i els beneficis que pot aportar.

5. Com repliquem aquestes pràctiques als nostres centres educatius?

Repliquem aquestes pràctiques en altres centres educatius no és complicat. A continuació, però, us donem algunes claus que cal tenir en compte per fer-ho amb èxit:

1. Definir el marc participatiu amb l'equip directiu

1.1. Espais i canals de participació:

- a. Mecanismes d'aula a Educació infantil
- b. Mecanismes d'aula a Educació primària i secundària
- c. Mecanismes, espais i eines per canalitzar la participació al centre

1.2. Límits de la participació

- a. Àmbit d'aula
- b. Àmbit de centre

2. Compartir i consensuar el projecte amb tot l'equip docent

3. Posada en marxa dels mecanismes

3.1. Pautes de treball per a l'organització i dinamització de les assemblees d'aula

- a. Abans de l'assemblea
- b. Durant l'assemblea
- c. Després de l'assemblea

4. Avaluat l'experiència amb l'alumnat i el claustre

1. Definir el marc participatiu amb l'equip directiu

Impulsar la participació de l'alumnat al centre educatiu és una decisió que interpel·la tot el centre, per la qual cosa el lideratge de l'equip directiu és imprescindible. Un primer pas és definir adequadament el marc per a la participació. Quan parlem del marc participatiu ens referim a establir les regles del joc de manera clara, és a dir, definir els espais i canals per a la participació i els límits a la participació de l'alumnat.

1.1. Espais i canals de participació

La participació no s'impulsa, s'organitza. Per això cal definir els espais o mecanismes que volem habilitar per canalitzar la participació de l'alumnat, ja sigui a nivell d'aula o a nivell de centre. Aquesta decisió en primer terme és de l'equip directiu, atès que hem de garantir una coherència de centre i evitar que hi hagi alumnes que tinguin més o menys oportunitats per participar en funció de les voluntats del seu mestre/a o tutor/a.

Els canals de participació poden ser diversos: presencials, digitals, deliberatius, consultius, etc. i s'han d'adaptar a les diferents edats i processos de maduració de l'alumnat. A continuació se n'exposen uns quants en funció de l'edat de l'alumnat:

a. Mecanismes d'aula a Educació infantil

Mecanismes o eines d'aula	Característiques principals
Assemblea d'aula o cercles de classe	Rotllana on els infants expressen el que pensen o senten sobre un tema concret a partir de les preguntes del o la docent.
Bústia de propostes	Caixa per a la recollida anònima de propostes o suggeriments.
Jocs i canvis de rol	Dinàmica de joc on es convida els infants a canviar de rol: fer d'adult/a, de mestre/a... i expressar què farien en aquella posició.

Mural d'idees	Mural o cartellera on els infants poden penjar idees o propostes.
Projectes d'art col·laboratiu	Projectes on els infants treballen plegats/des per crear una obra d'art relacionada amb algun àmbit de l'escola. Poden fer un mural, una maqueta o una instal·lació artística.
Contacontes participatiu	Sessions de contacontes on els infants poden participar activament, ja sigui fent gestos, repetint frases o imaginant el final de la història. Es fomenta la participació, el llenguatge i la creativitat.
Jocs cooperatius	Jocs cooperatius al pati i a l'aula on els infants hagin de treballar plegats/des per aconseguir un objectiu comú. Es treballa en equip, es promou l'escolta activa i la presa de decisions conjuntes.
Celebracions temàtiques	Celebracions temàtiques relacionades amb els interessos dels infants on puguin participar en la planificació, decoració i organització de l'activitat.

b. Mecanismes d'aula a Educació primària i secundària

Mecanismes o eines d'aula	Característiques principals
Assemblea d'aula o cercles de classe	Assemblea amb tots els i les alumnes per abordar un tema concret. Pot ser puntual o extraordinària i pot participar-hi el/la mestra/e o no fer-ho.
Tutoria/debat	Espai de debat ordinari en el marc de tutoria on el tutor/a proposa els temes a debatre.
Delegats/des o càrrecs d'aula (representants)	Participació a través de representants que han estat escollits/des per assumir una tasca concreta.
Comissió de treball /clubs d'interès	Grups de treball específics per abordar un tema on s'apunten les persones que hi tenen interès.

Cartellera / mural d'idees	Cartellera o mural on els i les alumnes poden penjar idees o propostes.
Bústia de propostes	Caixa on fer propostes o suggeriments de manera anònima.
Apartat web /correu	Canal digital per on fer arribar propostes o suggeriments.

c. Mecanismes, espais i eines per canalitzar la participació al centre

Mecanismes o eines de centre	Característiques principals
Assemblea de delegats/des	Reunió amb els/les delegades i/o subdelegades de cada aula per tractar temes d'interès col·lectiu.
Consell escolar (ESO)	Espai formal de participació on els/les alumnes tenen representació i poden fer arribar la seva veu mitjançant els càrrecs electes que han triat.
Assemblea de centre	Reunió oberta a tots els/les alumnes per treballar un tema concret.
Mural d'idees	Mural o cartellera on els infants i adolescents poden penjar idees o propostes.
Comissions o grups de treball	Grups de treball específics per abordar un tema on s'apunten les persones que hi tenen interès.
Enquestes	Qüestionaris en paper o en format digital per recollir l'opinió de l'alumnat sobre un tema.
Bústia de propostes de centre	Caixa on fer propostes o suggeriments de manera anònima.
Apartat web	Apartat digital al web del centre on els/les alumnes poden fer arribar propostes o suggeriments.

Blog d'estudiants	Blog escolar on els i les alumnes poden escriure articles, opinions i notícies sobre temes del seu interès.
Plataforma en línia de participació	Plataforma en línia on els/les estudiants poden discutir, proposar idees i votar sobre temes relacionats amb el centre més enllà de l'horari escolar.
Hackathons educatius / laboratoris d'innovació	Hackathons o challenges educatius on els/les alumnes poden treballar per resoldre un repte concret i proposar idees innovadores.

1.2. Límits de la participació

En segon lloc, cal que l'equip directiu defineixi clarament quins són els límits a la participació de l'alumnat. Hi ha aspectes de la vida de l'aula o del centre difícils d'obrir a la participació per més interès que tinguin els i les alumnes. Per això cal que l'equip directiu valori quins debats, en quins àmbits i en quines condicions es poden obrir a la participació i quins no.

A continuació, us proposem una plantilla a omplir per l'equip directiu:

a. Àmbit d'aula

Possibles temes i àmbits de debat d'aula		Està obert a la participació? En quines condicions?
Gestió i organització de l'aula	Càrrecs d'aula	
	Distribució de tasques	
	Distribució de taules i cadires	
	Materials de treball a l'aula	
	Disseny i decoració de l'aula	
	Gestió de l'agenda	

Propostes en l'àmbit pedagògic (currículum)	Propostes de projectes	
	Temes de treball a les matèries	
	Propostes de sortides, activitats i colònies	
	Metodologies de treball a l'aula	
Convivència i benestar a l'aula	Normes de l'aula	
	Benestar de l'alumnat	
	Igualtat i no discriminació	
	Mediació de conflictes	
Avaluació de l'alumnat	Propostes d'autoavaluació: criteris d'orientació i rúbriques	
	Propostes d'avaluació d'àrees concretes	
	Propostes d'avaluació trimestral	

b. Àmbit de centre

Possibles temes i àmbits de debat de centre		Està obert a la participació? En quines condicions?
Gestió i organització d'espais comuns	Entrades i sortides	
	Menjador	
	Patis	
	Lavabos	
	Mobiliari, taquilles	
	Disseny i decoració d'espais	

Propostes en l'àmbit pedagògic	Metodologies de treball	
	Festes de centre	
	Activitats extraescolars	
Convivència i benestar	Normes de centre	
	Benestar en el centre	
	Igualtat i no discriminació	
	Mediació de conflictes	
	Relacions amb l'entorn	
	Servei comunitari /voluntariat	

2. Compartir i consensuar el projecte amb tot l'equip docent

Una vegada l'equip directiu hagi fixat sobre quins temes es pot obrir el debat a la participació de l'alumnat i en quines condicions, caldrà traslladar el debat al claustre. La idea és que el conjunt de l'equip docent, en especial els tutors i tutores, estiguin implicats/des en la posada en marxa dels mecanismes de participació i que aquesta decisió sigui coherent amb el projecte educatiu de centre.

Caldrà explicar el perquè de la iniciativa i compartir els possibles beneficis i dificultats que ens podem trobar en el procés. L'objectiu d'aquest treball és alinear tot l'equip docent amb els objectius del projecte i garantir que la promoció de la participació de l'alumnat és assumit pel conjunt de membres del centre educatiu.

En aquest treball amb l'equip docent és important compartir un mateix llenguatge. Escoltar tothom i compartir quin significat li donem a les paraules. Què entenem per participar, per fer dinàmiques actives... Així ens assegurem que tots i totes estem entenent el mateix.

També és important consensuar plegats/des quant de temps ens donem per provar i posar en marxa els mecanismes, entenent que els canvis no són immediats.

Per facilitar la coordinació i donar suport als i les mestres implicats directament en la dinamització d'aquests espais

de participació (tutors/es, etc.) es pot proposar a un/a membre de l'equip docent com a referent de participació. Aquesta persona es pot encarregar de coordinar accions participatives de centre o de buscar i facilitar recursos de dinamització (dinàmiques, materials, formacions, etc.). També es pot compartir un entorn digital amb recursos i eines que tot l'equip de mestres pugui anar nodrint i també consultant.

3. Posada en marxa dels mecanismes

Una vegada tenim tot l'equip docent informat i alineat amb el projecte, arriba l'hora de posar en marxa el mecanisme de participació. En el cas de les assemblees d'aula o de centre es tractarà d'explicar a l'alumnat la proposta de funcionament i obrir el debat a temes concrets. La participació és un concepte abstracte, per la qual cosa és convenient debatre i treballar sobre elements concrets i tangibles.

En l'experiència pilot realitzada, els centres han posat en marxa un mecanisme deliberatiu presencial en forma d'assemblea d'aula o de centre que es diferencia de les sessions de tutoria que ja feien de forma habitual amb altres objectius. Aquestes assemblees tenen uns objectius específics i una metodologia de treball (plenari, treball en grups, rols, etc.) molt concretes i vinculades a la facilitació de la participació.

3.1. Pautes de treball per a l'organització i dinamització de les assemblees d'aula

a. Abans de l'assemblea

Definir els objectius de l'assemblea.

Tenir clars els objectius de la trobada i definir l'ordre del dia.

És fonamental que a l'hora de preparar l'assemblea tinguem clar quins són els objectius que volem aconseguir en aquesta trobada i concretar els temes a tractar en l'ordre del dia.

A l'hora de definir l'ordre del dia, cal prioritzar els temes que impliquin una deliberació o treball per part dels infants i adolescents, i aquells que tinguin a veure amb els seus interessos i inquietuds.

Aquest ordre del dia cal presentar-lo uns dies abans perquè els infants i adolescents vinguin preparats/des a l'assemblea i motivats/des per a parlar del tema escollit.

Algunes idees:

- Fer una bústia de suggeriments (pot ser anònima) per proposar temes.
- Dedicar una tutoria a fer una pluja d'idees sobre temes d'escola o d'aula en què ens agradaria participar.
- Fer una enquesta per conèixer sobre què els i les agradaria debatre i participar.
- Decidir abans d'acabar una assemblea el tema de la propera.
- Durant les assemblees, tenir un taulell de "Temes interessants" a l'aula per anar anotant aquells temes que sorgeixen, però que no es poden abordar en aquella assemblea.

La preparació de l'assemblea

Abans de l'assemblea cal preparar alguns materials bàsics que ens poden facilitar la participació i la recollida d'aportacions:

- » Post-it de diferents colors
- » Paperògrafs
- » Blu tack o cinta adhesiva de pintor
- » Retoladors gruixuts de diversos colors
- » Bolígrafs
- » Fulls en blanc
- » Fulls de colors
- » Imatges

Algunes idees:

- Treballar amb elements visuals: cartells, titulars, imatges,...
- Utilitzar colors diferents per a cada pregunta o grup.

b. Durant l'assemblea

Disposició de l'espai adequat

És molt important que l'assemblea sigui reconeixible per part dels infants i adolescents com un espai de participació diferenciat de la resta de moments que tenen lloc a l'aula o al centre. Per aquest motiu, la distribució de l'espai i dels infants i adolescents ha de ser l'adequada per a aquesta participació:

- Distribució en rotllana o en forma d'U perquè tothom es pugui veure les cares, prendre consciència de la resta i poder interactuar plenament amb els companys/es.
- En el moment de treball en grups, organitzar racons o taules on poder treballar amb comoditat.
- Pissarra on es recullen les aportacions i ordre del dia (Avui parlem de...) visibles per a tots els infants i adolescents.

Algunes idees:

- A Infantil pot ajudar introduir la figura d'un nino o peluix que ens escolta i està present a les assemblees i moderar el torn de paraula amb algun element que puguin despendre's després de parlar (boletes de colors, pedretes...). També ajuda els infants a visualitzar el nombre d'aportacions i idees que s'han exposat.
- Ajudar a crear context tot introduint música a l'inici o al final de l'assemblea.

- Fer alguns exercicis de relaxació i respiració abans de començar.
- Crear rituals concrets.

La dinàmica pas a pas:

- Presentar l'objectiu i ordre del dia

En primer lloc, cal presentar el tema de debat (Avui parlem de...). És molt important explicitar el tema de debat i deixar-lo visible a la pissarra de manera que quant un infant i adolescent es desviï del tema, el puguem reconduir recordant quin és el l'objecte de debat en aquest moment. També podem aprofitar per crear un taulell de "Temes interessants" on poder anotar temes de debat per a futures assemblees i evitar així frustrar la participació de l'infant i adolescent tot validant la seva aportació i canalitzant-la cap a un altre espai i/o moment.

- Dinàmica d'activació

La participació no és immediata. Els infants i adolescents necessiten uns minuts per connectar amb la sessió i el tema de debat en concret. Per aquest motiu, és recomanable iniciar l'assemblea amb alguna dinàmica d'activació/connexió amb l'objecte de debat. Aquesta dinàmica, que ha de ser curta, serveix per presentar el tema i obrir unes primeres reflexions.

Es pot aprofitar aquest espai per fer un primer moment de reflexió o treball individual. D'aquesta manera, quan es facin els grups, tots els infants i adolescents tindran una opinió/proposta a dir i afavorirà que tots/es els/les participants parlin.

Algunes idees:

- Treballar amb imatges: que seleccionin una imatge relacionada amb el tema (què penses d'aquest tema i tria una imatge que ho expliqui...).
- Fer unes primeres preguntes que provoquin la reflexió inicial sobre aquell tema.
- Fer un dibuix ràpid que situï a cada infant sobre aquell tema concret.
- Visionar algun vídeo curt relacionat amb el tema.

- Dinàmica de debat

Aquesta part és el nucli de l'assemblea. La dinàmica de debat es basa en alternar un moment de treball en grups i un moment de plenari. Un espai participatiu ha de ser sobretot un espai deliberatiu on els infants i adolescents puguin compartir i debatre amb les seves pròpies visions i enriquir-se amb les visions de la resta.

Algunes idees:

- Dividir els infants i adolescents en grups reduïts (mínim de 3 persones i màxim de 6). En els grups reduïts és més fàcil participar, hi ha menys vergonya i els lideratges es dilueixen. Es poden fer grups per edats, barrejats, per interessos, etc.
- Formular preguntes o eixos de debat clars i visibles a la pissarra, de manera que els grups sàpiguen què han de fer o respondre.
- Facilitar rols interns dins dels grups perquè treballin de manera autònoma: moderador/a, portaveu, gestor/a del temps, secretari/a...
- Facilitar material concret on volem que es recullin les aportacions (post-it, targetes...).
- Pautar el temps que tenen pel debat en grups. Això es pot fer amb rellotges de sorra o amb projecció de cronòmetre a la pantalla.

El plenari de l'assemblea és el moment de compartir el treball que han fet els grups. Cada portaveu explica una síntesi del treball fet en el seu grup i es recullen les aportacions a la pissarra de manera que es posa en valor el treball realitzat. Es pot obrir un debat amb tot el grup i fer notar les coincidències i les contradiccions. Per finalitzar, es fa un resum de les idees principals i dels acords per verificar el resultat de l'assemblea amb els infants i adolescents.

Algunes idees:

- A infantil es pot fer a partir d'un *collage* d'imatges diverses i paraules clau.
- Es pot demanar a algun infant i adolescent que faci la síntesi de les idees. En aquest moment es pot remarcar què està a l'abast dels infants i adolescents, i què requereix de la tasca dels/les docents. En el cas de temes que depenen dels infants, cal indicar com s'abordaran o tenir un espai on traslladar-ho. En el cas dels i les docents, cal explicar el procediment: direcció, claustre, tutor/a...
- Es pot fer una pregunta o dinàmica de valoració de la pròpia assemblea per veure com ha funcionat i si cal canviar alguna cosa (Com us heu sentit? Heu pogut participar amb comoditat?).

Finalment, cal agrair la participació i aportacions de tots/es. Abans de concloure, caldria explicar la continuïtat del procés (ho seguirem treballant, l'escola valorarà les propostes, etc.).

c. Després de l'assemblea

L'acta

L'acta de l'assemblea hauria de ser una acta senzilla que posi en valor els acords i informacions més rellevants. No es tracta de fer una relatoria fil per randa de tot el que ha passat, sinó més aviat un resum dels elements principals:

- Data i lloc

- Temes tractats
- Acords a què s'ha arribat

La resposta i el retorn

Aquest pas és fonamental. Cal fer una resposta motivada i un retorn a les aportacions fetes pels infants i adolescents. La participació no té per què ser vinculant (no cal fer obligatòriament allò que els infants proposin), però sí que cal garantir un retorn adequat. Això vol dir donar resposta motivada a les seves propostes, un cop la o el docent o l'escola les ha valorat. Es tracta de dir:

- Quines propostes que han fet es duran a terme, per posar en valor que són resultat de la seva participació;
- Quines propostes caldrà reformular i en quina direcció es farà per tal de garantir-ne la traçabilitat;
- Quines propostes no es podran fer i per quin motiu, per tal de donar transparència al procés i fer pedagogia sobre els límits de la participació.

Algunes idees:

- Fer una llibreta d'aula per a les assemblees on es recullen les actes i els acords.
- Crear una carpeta a l'espai virtual del centre i compartir-la amb l'alumnat perquè puguin consultar qualsevol acta i acord d'assemblea.

4. Avaluar l'experiència amb l'alumnat i el claustre

Per últim, és important avaluar l'experiència amb l'alumnat i el professorat. En aquest sentit és important no defallir. Ens podem permetre errar i que les primeres experiències no siguin tan exitoses com voldríem.

L'avaluació és el procés que serveix per conèixer amb detall allò que s'ha fet. És a partir d'aquest coneixement que s'articularen les mesures de millora que s'escaiguin i que es tingui capacitat per implementar. Es tracta, per tant, d'identificar allò que s'ha fet bé i allò que cal millorar. De tota experiència es poden extreure aprenentatges, criteris d'actuació i identificació d'aquelles coses que s'han fet bé i aquelles que no han acabat de funcionar i es podrien fer millor.

6. Decàleg per a professionals de l'educació o educadors/es

El paper de l'equip docent o dels i les educadores que volen promoure la participació infantil i adolescent és clau. A continuació us resumim **10 idees força** que cal tenir presents:

1. **Els infants i adolescents tenen dret a ser escoltats/des** en tot allò que els i les afecta (article 12 de la Convenció dels drets dels infants). Quan promou espais de participació estàs possibilitant l'exercici d'aquest dret.
2. **Tria temes rellevants i que siguin de l'interès de l'alumnat.** Si connectes amb les seves necessitats i interessos augmentarà la seva motivació a participar. No interpretis què pensen, pregunta'ls-ho!
3. Quan generes espais de participació, estàs donant l'oportunitat perquè l'alumnat s'expressi, debati, intercanviï opinions o propostes sobre un tema i pugui enriquir, si vol, la seva visió. **Recorda que la participació no s'improvisa, s'organitza.**
4. **Intenta generar experiències de participació positives.** Comença per temes que puguis assumir per tal que l'alumnat pugui veure els resultats de la seva participació. Això els i les engrescarà a continuar participant activament.
5. **Fes que l'espai de l'assemblea sigui reconeixible per part de l'alumnat.** Cal que la diferenciïn d'altres espais en què treballem habitualment, com ara tutories, projectes cooperatius, etc.
6. **A participar s'aprèn participant.** Aquest procés d'aprenentatge és progressiu. No vulguis canviar-ho tot de cop. Els infants i adolescents han d'aprendre a expressar-se, a escoltar als altres, a respectar, a treballar plegats/des... i tu els pots ajudar a fer-ho!
7. **Acompanya al teu alumnat de manera que cada vegada sigui més autònom** a l'hora de participar. Tingues una mirada estratègica i treballa per anar empoderant els infants i adolescents i que es facin seva l'assemblea.
8. **Presta atenció al context de l'aula.** Assegura't que és un espai de seguretat i confiança per a la participació.

No permetis burles i desactiva les persones que distorsionen o boicotegen qui vol participar.

9. **Aporta una mirada creativa** a l'hora de dinamitzar l'assemblea. Hi ha un munt de jocs i dinàmiques de grup que et poden ajudar a organitzar el debat amb el teu alumnat. Busca i comparteix recursos amb la resta de l'equip docent!
10. **Cuida molt el retorn de les propostes** que et faci l'alumnat. Vetlla per la traçabilitat de les idees i assegura't de donar una resposta argumentada a allò que t'han proposat tot explicant-los què fareu o no fareu finalment i, sobretot, explicant-los clarament els motius.

7. Autoavaluació per saber si el meu centre educatiu és participatiu

Ara que ja teniu una idea del projecte i de què implica promoure la participació dels infants i adolescents als centres educatius, ha arribat el moment de saber on us trobeu vosaltres i el vostre centre.

En aquest últim apartat us proposem un exercici d'autoavaluació com a docent ràpid (i rigorós) per veure en quin punt es troba la participació infantil i adolescent al centre educatiu. Pots seleccionar més d'una resposta per cada pregunta:

PREGUNTES I OPCIONS DE RESPOSTA	LA TEVA RESPOSTA
<p>1. Què entens per promoure la participació infantil i adolescent al centre educatiu?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Que els i les alumnes puguin fer activitats al centre. b. Que els i les alumnes vagin a classe amb l'actitud adequada. c. Que preguntem i tinguem en compte l'opinió de l'alumnat sobre temes que els afecten. d. Promoure la participa... què?	
<p>2. Per què creus que cal promoure la participació infantil i adolescent al centre educatiu?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Perquè hi tenen dret. b. Perquè poden desenvolupar competències valuoses. c. Perquè pot millorar el sentiment de pertinença. d. Au va, d'acord, totes són correctes! e. Si tens més raons, afegeix-les:	

<p>3. Qui lidera la promoció de la participació infantil i adolescent al teu centre?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. No hi ha ningú al volant! b. Jo, i ho faig prou bé. c. L'equip directiu. d. Algun/a docent motivat/da. e. El mateix alumnat. f. L'AFA i les famílies. 	
<p>4. Quins espais o mecanismes de participació infantil i adolescent utilitzeu al vostre centre?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Assemblees d'aula o de centre. b. Els i les alumnes ja participen al consell escolar. c. Un correu electrònic o bústia per rebre queixes. d. Aixecar la mà i demanar la paraula. e. A més, tenim altres espais o mecanismes, que són: 	
<p>5. Sobre quins temes o àmbits escolars heu demanat l'opinió del vostre alumnat en els darrers 2 anys?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Els demanem l'opinió sobre TOT el que passa al centre (som molt democràtics). b. Hem demanat opinió sobre temes fàcils (el carnestoltes i coses així). c. Sobre temes d'interès i rellevants per l'alumnat. d. En els darrers 2 anys hem anat una mica liats/des i no hem tingut temps de preguntar. 	
<p>6. Quan el vostre alumnat participa...</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Ja m'agradaria a mi que algun alumne/a participés. b. Ho fan de manera ordenada i amb respecte. c. Només ho fan quatre, els i les de sempre. d. Jo tremolo.. 	

<p>7. Quan dinamitzes la participació del teu alumnat...</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Continuo tremolant, a mi no m'han format per això. b. Tinc les eines i recursos que necessito. c. No tinc cap problema, a mi els i les alumnes m'escolten! d. Haig de deixar de fer altres coses importants. 	
<p>8. Com feu el retorn i seguiment de les propostes que fa el vostre alumnat?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Valorem allò que ens proposen i els donem una resposta argumentada. b. Aix, aquí m'has pillat. c. No cal fer-ho, ja se senten escoltats. d. De manera molt informal. 	
<p>9. Del conjunt del claustre... Quants/es docents creus que estan alineats/des per promoure la participació infantil i adolescent?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Jo, i segons el dia. b. Un de cada 4, o sigui un 25% (de mates sí que anem bé). c. La majoria, tot i que tenim alguna resistència interna. d. Tot el claustre està perfectament alineat i implicat en promoure la participació infantil i adolescent al centre (som la canya!) 	
<p>10. Com valores la utilitat de la participació infantil i adolescent al centre educatiu?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Queda bé fer-ho, però no ens enganyem, tampoc canviaran gaire cosa. b. És una pèrdua de temps, i de temps no en tenim gaire. c. Provoca canvis: en els aprenentatges, en els resultats, en la cohesió de grup... d. Puc fer servir el comodí de la trucada? 	

Resultats:

- Si no has dubtat en cap pregunta, felicitats, ets un/a crack! De ben segur que a partir d'aquesta guia encara tens més idees que pots compartir amb la resta de companys/es de claustre!
- Si has completat el test i en alguna de les preguntes has dubtat és que estàs sensibilitzat/da amb el tema. Progresses adequadament! Parla amb els teus companys/es del centre sobre com obrir més oportunitats perquè l'alumnat pugui expressar la seva veu en els temes vinculats al funcionament de l'aula o el centre que els i les afecten.
- Si no has fet el test però t'has pres la llicència d'arribar fins aquí és que t'estàs fent preguntes. Nosaltres no tenim totes les respostes, però et convidem a compartir aquests neguits amb els teus companys/es i a què us animeu a promoure la participació infantil i adolescent al vostre centre. Confiem que aquest document us hagi ajudat!

**Funded by
the European Union**

Finançat per la Unió Europea. Tanmateix, les opinions o visions expressades són només les de l'autor o autores del document i no reflecteixen necessàriament les de la Unió Europea o de la Comissió Europea. Ni la Unió Europea ni l'autoritat que atorga la subvenció es poden fer responsables d'aquestes.

ASSOCIACIONS FEDERADES
DE FAMÍLIES D'ALUMNES
DE CATALUNYA

Carrer de Cartagena, 245 àtic. | 08025, Barcelona
+34 934 357 686 | affac@affac.cat
facebook.com/affac.cat | twitter.com/affac_cat | instagram.com/affac.cat